

Benassar, de Felanitx a. 1527; altres dos o tres, amb grafia *-asser*; i altres en *-açar* (1688). *Pere Bennaçer*, de Campanet a. 1643 (*BSAL* v, 3456b); *Bartolomeu Bennàsser* a. 1715 (Bover I, § 585). Avui difós com a cognom per tota la illa (*BDLC* I, 14, 23, 26, XI, 51 etc.). I és el nom d'un personatge del folklore mallorquí que la llegenda suposa nat cinc anys abans de la Conquesta (cf. Serra Pagès; *BABL* XII, 268-9).

ETIM.: àr. *Ibn Naşr*, però no amb el significat que hom ha suposat, de 'beneïdor', sinó 'fill de la victòria' → 'el victoriós'. Entre molts, fou el nom d'un rei de Granada, que transcrit de l'àr., era: °*Abd Allāh Mubammad ben Amir al-Muslimin Ben Naşr, Sulţān Garnatāt*; en la trad. coetània a. 1295: «Abdallah Mohàmmad, fill de l'Emir dels Creients, *Aben Nasar*, soldà de Granades» (*BABL* III, 130); i en la de 1302: «Abdalla Mohamet, rey de Granada --- fill de l'emperador dels moros *Bennaçar*» (*BABL* II, 302).

Em pregunto si el NP *Penasso*, que anoto pronunciat *penásso* a Bunyola i a Alcúdia, no ve d'un *Pere Nàssor* comparable, amb variant, amb el «Pere Bennaçer» que he transcrit de Campanet a. 1643.

BENNOC

Alqueria antiga te. Llucmajor, pronunciat *bennók* (XLI, 90.22, Masc. 34I8). Com que en temps de la Conquesta el te. de Montuïri s'estenia molt més que avui cap al Sud, ha de ser el mateix que el «Rahal *Abenoch*», te. Montuïri, en el *Rept.* 29; Quadrado hi cita també una alqueria «*Aben-Nouh*», pp. 478, 479, idèntica amb el modern *Bennoch*. Sens dubte d'un NP àrab format amb *Naqā* o *Naqqā* (arrel *nqw* «immunitat, arena» *RMa*, 216 (i Belot 859a), i formant NPP avui a Aràbia (Hess) i Algèria (*GGAlg*). Pronunciat *nāqqā* pels moriscos, oït *nóke* pels catalans, i catalanitzat en *nók*. Menys probables altres parònims: *Naqqāb* (Hess, 50b), *Neqqa*° i *Nekka*° (*GGAlg*.); i del tot descartem °*Uqba*, encara que n'hi degué haver una variant °*Oqab*, de la qual potser el NL *Benaocaz*, província de Cadis (encara que Asín li suposi una base °*Ukaz*). A l'adopció de la forma catalana devia ajudar-hi el record del mot cat. *noc* (*DECat*, s. v.).

BENÓS

Poblet de la Vall d'Aran, sota Vilamòs i Begós. **PRON. MOD.**: *benús* 1924, a Bossost, 1934 en el poble mateix i els veïns.

DOC. ANT. Un *S. de Benos* signa en un doc. del Comenge a. 1232 (Luchaire, *Recueil d'Anc. Textes Gc.*, 7).

ETIM. Descartada la ridícula ignorància de l'Asín (que li engipona una etimologia aràbiga, refiat que és a «Lérida»), resta el dubte entre un NP germànic o una relíquia pre-romana.

Allò és ben possible, car no són rars els altres pobles de la Vall que s'expliquen per NPP germ.: segur

en el cas d'*Escunyau*, *Montcorbau* i *Betlan*; probable o almenys possible: *Bausenn*, *Aubert*, *Betrenn* i l'immediat *Begós* (si bé, V. supra aquests articles). Realment hi ha el NP BENNO (-NS), ben documentat en els textos germànics per Först. (257), sigui simple derivat de l'arrel BEN- (quatre derivats en Först.), sigui (com voldria Lebel), escurçament hipocorístic de *BERNHARD*; en tot cas, provenen d'aquí alguns NPP francesos (Lebel, *Les NPP en France*, 46), i NLL: *Benon* a Saintonge (prop de La Rochelle) i dos *Benouville*, prop del Havre i Caen. També a Toscana, es creu que en surti el NL *Torre Benni* (*AGIt* x, 319; Pieri, *Top. V. Arno*, 204).

Pensant en tot això postulava jo l'etimologia *VILLA BENNONIS* en *E.T.C.* I, 38.34); també perquè creia recordar que havia trobat el nom del poble present en una menció medieval en la forma *Benons*, que acabaria de comprovar aquesta idea; sense que el *Benos* citat de 1232 demostrí el contrari (essent ben antic en gascó el canvi *-ons*, *-ós*).

Com que ara no en trobo nota i no puc descartar, ni que se m'hagi extraviat, ni que s'hi hagi involucrat un poc el cas de *Begós* (en *E.T.C.* I, 244, callo sobre *Benós*, tot posant l'altre entre els germanismes), he de reconèixer que en principi no és menys probable el supòsit pre-romà. Ni tan sols trobo increïble que tingui un origen cèltic; pensant que pugui venir d'una variant (en -ONIS ablatiu plural.) de *VINDOBONA* —l'ètimon del nom de la ciutat austríaca de Viena—, idea viable en fonètica gascona però massa rebuscada pel costat fonètic i formal; fóra més simple, però també més arbitrari postular **VINDÓNOS* 'del blanc, de la blancor'.

Però és més raonable ací pensar en un origen aquitano-ibero-basc, com ho és el de *Bossost*, *Arties*, *Garòs*, els immediats *Arròs* i *Arres*; i al capdavall també per a *Begós* he hagut de deixar oberta aquesta porta. Més ens hi indueix el model de *Bunuze*, poble basc, baix-navarrès, c° d'Iholdi, a uns 20 k. de Maule i altre tant de Donapaleu (St. Palais). (*Bunus* oficialment). Nom de formació basca en *-ze*, tal com en *Amikuze* (bearn. *Micse*), *Atarratze*, *Ustaritze*, *Salgize* etc.); no ens desorientin els aires vagament romànics del radical, que és certament bascoide i no pas el llatí *BON-*, car havent-se conservat la *-n-* entre vocals, sense l'esvaniment euskèric, és senyal que tenia una *-n-* no lenible (quasi = NN romànic) que per tant s'havia de mantenir en gascó.

Fos la que fos la gènesi intra-basca del *Bunuze* de Baixa Navarra allí forma part d'un conjunt que n'assegura l'antiguitat i ens autoritza a suposar que es retrobés a la zona basco-aquitana oriental d'Aran-Comenge. Majorment havent-hi una anàlisi etimològica, ben sostenible com un compost basc: *buno ósi(n)* 'l'avenc del turó', el mateix ètimon que hem demostrat per a *Bonóze*, pda. munt. de Norís de Pallars Sobirà (ja limítrof de la Vall d'Aran) (XXI, 170).

Descartem altres temptatives. La *-NN-* impedeix pensar en el nom de *Sanctus BONOSUS* (martiritzat per Julià l'Apòstata), que hi relacionaria J. Segura (*Veu*